

Pohl Ákos és Wagner Ernő a készülő új etikai-fegyelmi szabályzatról

A szakma tisztulásáért

Ha korábban a mérnöki praxissal összefüggő hibát, szakmai tévedést kifogásolt a panaszos, azonnal elutasították, mondván, szakmai ügyekben a kamara nem nyilvánít véleményt. Ebben gyökeres változást szeretnénk, foglalkozunk szakmai problémákkal is, ezért is kapnak helyet az etikai bizottságokban a tagozatok képviselői – hangzott el azon a beszélgetésen, amelyen Pohl Ákost, az MMK etikai-fegyelmi bizottságának elnökét és Wagner Ernő MMK-elnököt kérdeztük a szakmai önkormányzat készülő új „regulagyűjteményéről”.

Dubniczky Miklós

– **Miért van szüksége a mérnöki kamarának új etikai-fegyelmi szabályzatra?**

Pohl Ákos: Ha igazán a kérdés mélyére nézünk, azt is mondhatnánk, hogy nem feltétlenül lenne szükségünk új szabályzatra. A legnagyobb hiányosság ugyanis az, hogy a jelenleg hatályos szabályzatot nem nagyon használjuk, holott lehetne vele jól is dolgozni. Négy évvel ezelőtt, bizottsági elnök elődöm idején ugyanakkor már volt egy sikertelen kezdeményezés egy új kamarai etikai kódex kidolgozására és elfogadtatására, tehát ez a fajta változtatási kényszer tulajdonképpen már benne volt a levegőben. Másrészt lényegesnek éreztük, hogy a szakmai színvonal erősítését célzó kamarai törekvés egy új etikai-fegyelmi szabályzatban is tetten érhető legyen. Összességében szerintem a korábbinál átláthatóbb, praktikusabb és a mindennapokban jobban használható új szabályzat fog megszületni.

Wagner Ernő: Hatályos szabályzatunk megalkotása óta számos jogszabályi vál-

tozás történt – hogy mást most ne is említsek, módosult a polgári perrendtartás –, ennek a megváltozott jogi környezetnek pedig nyilvánvalóan saját szabályzatunkban is vissza kell tükröződnie. Egy új kódex kidolgozásának ugyanakkor jelzésértéke is lehet. Sokan és sokszor megfogalmaz-

ták az elmúlt időszakban, hogy etikai-fegyelmi szabályzatunkban a szakmaiság nincs kellően kidomborítva. Megjegyzem, szerintem sincsen. Harmadrészt – amint Ákos is említette – járható út lett volna, ha az elődök a korábbi kódexből építkeznek, de nem tették meg. A feladat elvégzése a

2021-ben megválasztott, új összetételű etikai bizottság tagjaira várt.

Pohl Ákos: Kifejezetten kértem az új regulákat kidolgozó csapattól és a főtítkárságtól is, hogy a régi szabályzatunkat rakjuk félre, ne azt javítgassuk tovább, hanem fogalmazzuk meg, milyen elvárások lehetnek egy új szabályzattal szemben, mit szeretnénk elérni, pontosan mi a cél, és ezek alapján alkothassunk meg egy vadonatúj kódexet.

– Milyen munkamódszerrel dolgozott a csapat?

Pohl Ákos: Múlt év tavaszára összegyűjtöttük a szakmagyakorlással összefüggő legjellemzőbb etikai problémákat, majd arra kértem a megyei kamarák és a szakmai tagozatok elnökeit, valamint a helyi etikai bizottságok tagjait, ők is küldjék meg, hogy saját házuk táján milyen tipikus problémákkal szembesülnek. Rengeteg észrevétel, javaslat érkezett, amiket először is csoportosítanunk kellett. Voltak olyan felvetések, amikkel az etikai-fegyelmi szabályzat szintjén kell foglalkozni, kaptunk olyanokat, amikkel az alapszabály- vagy szervezeti-működési szabályzat szintjén, és végül érkeztek olyan problémajelzések is, amiket kizárólag jogszabályban lehet és kell kezelni. Mindezek alapján – és annak szem előtt tartásával, hogy kik fogják majd ezt a szabályzatot használni, illetve milyen hatással lehet a szakmagyakorlók életére – megfogalmaztunk egy úgynevezett elváráslistát. Ebből az alapdokumentumból készített a főtítkárság egy szabályzatvázlatot, amit múlt év szeptembere óta több körön és fórumon keresztül véleményeztünk, a hasznos észrevételeket bedolgoztuk a készülő anyagba, és nagyjából most jutottunk el odáig, hogy már tényleg csak minimális módosításokra, igazításokra legyen szükség a véglegesnek tekintett szabályzat elfogadásához.

– Melyek voltak azok a tipikus, szakmagyakorlással összefüggő anomáliák, szabály- és normaszegések, amikről jelzések érkeztek, és amelyeket a szakmai önigazgatás szintjén kellene kezelni?

Pohl Ákos: Az egyik leggyakoribb eset, amikor egy tervező anélkül dolgozza át egy másik tervező alkotását, hogy arról a korábbi tervfázist jegyző kolléga tudomást szerezne, ráadásul sokszor ezzel gaz-

dasági hátrányt, anyagi veszteséget is okoz pályatársának. Akadnak olyan szakmagyakorlók, akik érdemben nem is dolgoznak a projekten, meg sem nézik az adott munkát, csupán az aláírásukat adják hozzá, amikor pedig gond van a tervvel, felteszik a kezüket: de hát nem is én csináltam... Még mindig sokszor előfordul, hogy a megbízások versenyében tisztességtelenül alacsony áron vállalkoznak bizonyos tervezők, az ár kérdésén azonban egy etikai-fegyelmi kódexben nem lehet szabályozni. Mindössze utalni lehet rá, hogy egy mérnöknek reálisan kell kialakítania szolgáltatási árait, tekintettel az elvégzett munka színvonalára és költségeire. Sok panasz érkezik a kamarához az építési műszaki ellenőrökre és felelős műszaki vezetőkre is, mert bár ezek a kollégák kötelezően nem tagjai a köztestületnek, mi csupán nyilvántartjuk őket, piaci magatartásuk mégis alapvető hatást gyakorol a tervező, szakértő mérnökök életére. Gyakran ők döntenek el, hogy egy teljesítés befogadható vagy sem, véleményük mondvá a tervezők munkánkról. Sajnos ez idő szerint a műszaki ellenőrökre és felelős műszaki vezetőkre egyelőre nem tudjuk kiterjeszteni etikai felügyeletünket, a kérdést törvényi szinten kell mielőbb kezelni.

Wagner Ernő: Ez valóban sarkalatos kérdés, hiszen gondoljunk csak bele, szakmai önkormányzatunk több mint tízezer olyan műszaki ellenőrt és felelős műszaki vezetőt tart nyilván, akik etikai felügyelet nélkül tevékenykednek. A Magyar Mérnöki Kamara mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy ezek a kollégák tagok legyenek vagy a kamara etikai-fegyelmi szabályzat hatálya alá tartozzanak. Biztató fejlemény ugyanakkor, hogy az új szabályzatban hangsúlyos szerepet fog kapni a szakmaiság. Remélem, az eljáró etikai bizottságokba tanácskozási joggal bármelyik szakmai tagozatunk delegálhat majd szakembert, illetve lesz olyan résztvevője az eljárásoknak, aki a kamara érdekeit képviseli, és adott esetben csatlakozó indítványt tud benyújtani. Ehhez az is kell, hogy a kamarai megbízott minden etikai eljárásról értesüljön. Ez elősegíti, hogy laikus kérelmezők esetén – az egyébként költségmentesen tevékenykedő – kamarai megbízott a vétkeesség vagy a vétlenség bizonyításában részt vállaljon. És még egy gondolat: minden igyekezetünk ellenére az állami beruházások rendjéről szóló törvényjavaslatba bekerült, hogy ha az ajánlati ár 25 százalékkal meghaladja a ter-

vezői árat, a mérnökkolléga ellen etikai eljárást kell indítani. Ha lesz egy ilyen kamarai megbízott, akkor adott esetben ő meg is tudja védeni az ilyen indokkal „bepanaszolt” kollégánkat.

Pohl Ákos: Akadnak olyan piaci szereplők, akikről mindenki tudja a szakmában, hogy tisztességtelenül vagy nem elfogadható színvonalon dolgoznak. Ma talajvizsgálati jelentést adhat ki valaki úgy, hogy soha nem is járt a helyszínen – szemben azzal a becsületesen eljáró tervezővel, aki a szabványnak megfelelően méréseket végez, és minden más feladatát is mérnökhöz méltóan teljesíti. Természetesen óriási lesz a díjkülönbség a két tervező szolgáltatási ára között. És ahogy már említettem, bár a vállalási árakkal nem tudunk mit kezdeni, azt azért el tudjuk érni, hogy mindenki hozza legalább a szükséges és elvárható szakmai minimumot.

Wagner Ernő: Van még egy fontos része a történetnek. Remélem, úgy fogadjuk majd el az új szabályzatot, hogy a kamara a jövőben a szakmaiságot is vizsgálni tudja. Ha például tanácslatban egy kérelmező, mert úgy érzi, az ügyében szakmai szabályszegecs történt – mondjuk mert leszakadt az épület fődémszerkezete –, de nincs abban a helyzetben, hogy bizonyítani tudja a tervezői hibát, a kamara ennek a vizsgálatnak a költségét akár meg is előlegezheti. Fontos lenne egyébként, hogy a jövőben az etikai eljárások költségeit a vétkes fizesse meg.

– Mi az oka annak, hogy az utóbbi tíz évben látványosan megcsappant az etikai eljárások száma?

Pohl Ákos: Érdekes magyar sajátosság, hogy a kollégák inkább szemet hunynak az etikátlan, sőt olykor kifejezetten káros piaci magatartások vagy a nivótlan, gyatra tervszolgáltatás felett, ahelyett, hogy eljárást kezdeményeznének a területileg illetékes etikai bizottságnál. Sokan úgy voltak az egészsel, hogy minek jelentsem be, úgysem lesz az egészből semmi.

Wagner Ernő: Holott a törvény egyértelműen fogalmaz: a szakmai szabályszegecs fegyelmi vétség.

Pohl Ákos: Az a kevés ügy is, amivel az elmúlt években foglalkoztunk, többnyire valamilyen adminisztratív gát miatt halt el, ezért világossá kell tennünk, hogy hol és miként lehet bejelentést tenni. Visszatérve a szemet hunyás kérdésre, ebben jókora adag félelem is van: ha bejelentést

vagy panaszt teszek valaki ellen, legközelebb majd ő tesz keresztbe nekem, különben is ugyanabban a megyében dolgozunk, szomszédok és pályatársak vagyunk. Az új – és szerintem sokkal használhatóbb – szabályzat egyik új eleme lesz, hogy tisztviselők esetében elvárás lesz, hogyha etikai ügyek kerülnek a látókörökbe, akkor hivatalból tegyenek bejelentést, azaz a jövőben kötelességük lesz ezekkel az ügyekkel is foglalkozni.

– Mikor fordult elő utoljára, hogy egy etikai ügyben elmarasztaló ítélet született a mérnöki kamarában?

Pohl Ákos: Hosszú évek óta nem történt ilyen. Van olyan megyénk, ahol hat esztendeje nem volt egyetlen etikai ügy sem.

Wagner Ernő: Érdekes lenne kideríteni az okát, hogy más szakmai köztestületeknél – az orvosi, ügyvédi vagy az igazságügyi szakértői kamaráknál – vajon miért van sokkal több etikai eljárás. Bizonyos szempontból az igazság letéteményese a mérnöki kamara, ami talán fellengzősen hangzik, de hiszem, hogy van mögötte tartalom. Ha egy mérnök igazságügyi szakértő hibás szakvéleményt készít le, és benyújtja panaszként az igazságügyi szakértői kamarához, az eljárást felfüggesztik az ítélethozatalig. Ha a mérnöki kamara ilyen esetekben nem lép fel, nem vizsgálja a szakmaiságot, akkor hozzájárul ahhoz, hogy megalapozatlan és hibás ítéletek szülessenek. Rossz gyakorlat, ha azért nem járunk el egy ügyben, mert a panaszolt történetesen igazságügyi szak-

értő. A mérnöki kamara nélkül ilyen esetekben nem lehet igazságos döntést hozni.

– Az új kódex fenyegetőbb lesz?

Pohl Ákos: Inkább azt mondanám, szakmaibb lesz. Ha korábban a mérnöki praxissal összefüggő hibát, szakmai tévedést kifogásolt a panaszos, azonnal elutasították, mondván szakmai ügyekben a kamara nem nyilvánít véleményt. Ebben gyökeres változást szeretnénk, foglalkozni fogunk szakmai problémákkal is, ezért is kapnak helyet az etikai bizottságokban a tagozatok képviselői. Egyébként jelenleg is folyamatban van egy olyan etikai ügy, ahol komoly statikai baklövést követett el a kolléga, és nem is csak az a baj, hogy hibázott, előfordulhat mindannyiunkkal, hanem a tervező hozzáállása saját ügyének kezeléséhez, illetve hiba kijavításához. A jelenleg érvényes etikai-fegyelmi szabályzat alapján is le lehet folytatni az eljárást, csak kevésbé egyértelmű módon. Az új kódexben pontról pontra leírtuk, ki milyen módon vesz részt az eljárásban, mikor kell egy szakmai tagozati delegáltat bevonni, ki fizeti a szakértőt. Ha megvan az új szabályzat, szeretném összehívni a megyei etikai-fegyelmi bizottságokat, hogy összehangoljuk a gondolatokat, végig beszéljük a technikai részleteket – például azt, miként indulhatnak egységesen az eljárások, mire kell odafigyelni, hogyan kell megfelelően és precízen kezelni a panaszokat –, mert jelenleg ahány megye, annyiféle szemlélettel és hozzáállással találkozhatunk. Arra számítok, hogy az

új kódex életbe lépését követően valóban felszínre kerülhetnek eddig szőnyeg alá söpört problémák, és látványosan megszaporodhatnak az etikai bizottságaink feladatai. A szakma megtisztulása érdekében pedig ezeknek a grémiumoknak felkészülten és egységes szemléletben kell majd foglalkozniuk az ügyekkel. A cél az, hogy a kamarai etikai ügyeket elsőfokon tudjuk jól kezelni.

Wagner Ernő: Mindez lényeges eleme lehet a mérnöki presztízs növekedésének, egyszersmind a nemtelen támadásoktól is megvédi a kamarát, ha céltudatosan és határozottan tudunk fellépni a tisztességtelen szakmagyakorlókkal szemben.

Pohl Ákos: Nem arról van szó, hogy egyfajta boszorkányüldözést szeretnénk indítani a mérnökök között, hanem arról, hogy lesz végre egy hatékony eszköz a kezünkben a mérnöki cím viselésére méltatlan kollégákkal szemben. Az új szabályzat tehát arra is alkalmas lesz, hogy védje és támogassa a tagjainkat, azokat pedig, akik nem közénk való, kitessékelhessük a kamarából. Etikai eljárást eddig kamarai tag és természetes személy indíthatott – kizárólag személyesen –, a jövőben viszont a kamara bármely szerve kezdeményezhet ilyet.

– Mikor lehet az MMK-nak új etikai kódexe?

Pohl Ákos: Reményeink szerint a köztestület májusi küldöttgyűlésén elfogadhatjuk.

Wagner Ernő: Hiszem és szeretném, hogy így legyen.